

Visitationstal i Anundsjö-Skorped pastorat

2 oktober 2016

Kära Skorped- och Anundsjöbor, så roligt och givande det har varit att få visitera era församlingar!

Jag skall väl ärligt säga att jag inte avundas er kyrkoherde som så här tidigt i sin nya tjänstgöring varit tvungen att både förbereda och vara med om en visitation. Av naturliga skäl har den därför inte heller varit fullt så detaljerad och djupgående som den skulle ha kunnat vara. Men, Ann-Sofie, du har ju i alla fall överlevt den prövningen och jag tror också att du ändå tycker att du med hjälp av visitationen fått en god orientering om allt som sker i dina två församlingar.

För trots att pastoratet endast har 3 531 medlemmar och att inkomstsunderlaget därmed är långt under vad som är rekommenderat för att ett pastorat skall kunna bära de kostnader som krävs och samtidigt till ytan är lika stort som Blekinge och avstånden därmed väldigt långa mellan era byar och samhällen så maktar ni ändå med en omfattande och rik verksamhet.

Här finns barn-, ungdoms-, äldre- och dagledigverksamhet, liksom gudstjänstliv, musik- och körverksamhet i båda församlingarna och på flera orter. Ni bedriver också ett imponerande arbete med asylsökande och flyktingar, något som ni ju gjort från och till under årens lopp i flera omgångar även om flyktingströmmen i våra dagar nu är större än någonsin.

När jag under visitationsveckan mötte anställda, ideella och förtroendevalda och hörde er berätta om er verksamhet var det två saker som framstod väldigt tydligt i alla samtal.

För det första, det jag nyss nämnde, att ni har mycken verksamhet och att ni både genom gruppverksamheter, träffar och caféer, gudstjänster och förrättningar, men också genom enskilda möten och genom att många av er också finns med i samhällets övriga liv, har en kontaktyta som många andra pastorat inte klarar av att upprätthålla. Alla människor i era bygder vet att Svenska kyrkan finns och många vet dessutom om vad ni gör och känner en eller flera av er som på olika sätt är aktiva i församlingslivet. Så sett till pastoratets ekonomiska förutsättningar som ju påverkas av medlemsunderlaget, så är verksamheten imponerande.

Om ni sammanställde allt som händer i pastoratet under en månad på ett gemensamt schema så tror jag att ni själva skulle inse det. Och det är verkligen något ni skulle be höva göra inte minst på grund av det andra jag lade märke till under våra olika samtalsträffar förra veckan. För både bland anställda, ideella och förtroendevalda fanns nämligen en uppfattning av att ni gör för lite, att ni inte räcker till och att ni inte når tillräckligt många. Det är ju visserligen sant på ett vis, för det finns alltid mer man skulle kunna göra som kyrka i sitt pastorat och i sin församling. Det finns

ju oändligt med utmaningar och uppdrag, den upplevelsen delar ni med alla församlingar och pastorat runt om i vårt avlånga land. Och visst är viktigt att inte slå sig till ro, att vara är vaken och villig att ta sig an nya uppgifter, utmaningar och möta de människor som kommer i ens väg.

Men när oron för att inte räcka till blir så stark att den förlamar och skapar en upplevelse av otillräcklighet och dåligt samvete då blir till slut inte heller det arbete man ändå utför bra. Allt man gör riskerar då till slut att omges av en negativ anda som de människor man möter kommer att känna av. I värsta fall blir då känslan av otillräcklighet ett hinder för evangeliet, som ju betyder – det glada budskapet. Så lyd mitt råd och gör den där schemasammanställningen och utgå från det ni faktiskt gör istället för att se allt det ni inte gör. Och får ni för er att börja med något nytt. Gör gärna det men inte förr än ni plockat bort något som ni redan gör. Har man t.ex minskat prästbemanningen med en hel tjänst, då måste det också synas i den verksamhet som prästerna ansvarar för att det händer 30 procent mindre.

Paulus har kloka tankar om församlingens uppdrag när han i 1 Kor 3 skriver om uppdraget att sprida det kristna budskapet handlar om att en får planterar medan en annan får vattna men att det alltid är Gud som ger växten. Allt ansvar för evangeliet och kyrkans liv vilar inte på er. Gud verkar också! Glöm aldrig det. Jag tror att i respekten för att det är Gud som verkar och ger växten, ingår också respekten för de egna resursgränserna. Resursgränserna är dels ekonomiska: man kan inte anställa personal eller bekosta verksamhet med mer medel än de som finns i kassan. Resursgränserna är också arbetsrättsliga. Man skall och får inte arbeta mer än den tid som arbetagivaren betalar för och man får inte utnyttja ideell kraft mer än vad som är frivilligt och respektfullt utifrån varje persons livsbetingelser. Men att inte leva över sina ekonomiska och personella tillgångar är dessutom också ett kristet ansvar. Gud gav oss våra personligheter, natten för vilan och dagen för arbetet och en arbetsvecka med en vilodag för att tydliggöra att vi måste vara rädda om oss själva och varandra. Att inte respektera detta är att inte respektera Gud och det förvaltaruppdrag vi fått som en del i Guds skapelse.

Kyrkans uppdrag att plantera och vattna beskrivs i vår kyrkas styrdokument, kyrkoordningen, som församlingens grundläggande uppgift. Det pratade vi också om på några av våra samlingar förra veckan. I kyrkoordningen beskrivs denna grundläggande uppgift som en uppgift med de fyra aspekterna: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Dessa fyra aspekter skall finnas med i allt församlingen gör, inte bara i ordinarie gudstjänst- och församlingsliv utan också i pastoratets förvaltning och stöd- och servicefunktioner.

Att sköta, förvalta och underhålla kyrkor och övriga fastigheter med godushållning och känsla för både estetik och bruk är alltså också en viktig del i denna grundläggande uppgift. Lokaler som ger känsla av välkomnande, värme, andakt och gudsnärvaro är ju verkligen en del av det vi kallar Guds-tjänst oavsett vilken dag i veckan vi vistas där. På samma sätt är våra lokaler också en del av församlingens diakonala, undervisande och missionerande uppdrag. Detsamma kan vi också säga om våra kyrkogårdar som ju också skall finnas till för de i våra bygder som inte är medlemmar i vår kyrka.

I församlingens grundläggande uppgifts alla aspekter ingår verkligen respekten för alla människors lika värde på ett sätt som måste avspeglas i allt som sägs och görs på våra kyrkogårdar. Jag vill här passa på och berömma pastoratets organisation kring vaktmästeri, kyrkogårds- och fastighetsförvaltning. Ni har goda, kunniga och engagerade medarbetare som samverkar på ett bra sätt under god ledning och jag ser hur väl ni sköter och planerar för er verksamhet och för era fastigheter och kyrkogårdar i hela pastoratet.

Länsmuseets personal har också kontrollerat era kyrkors inventarier och gett goda råd för hur ni på bästa sätt skall ta hand om dem. Gå igenom deras skrivningar och se till att åtgärda det som behövs. Här är det ju kulturminneslagen som styr det ansvar staten har gett oss för våra kulturföremål.

Lokalvård, vårdinneskap och administration har på samma sätt som vaktmästarernas arbetsuppgifter också bärighet på den grundläggande uppgiftens alla aspekter. Välvårdade lokaler, gott bemötande och inte minst god mat och gott fika är, liksom god service och administration i sig själva faktiskt både gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, men också en viktig grundförutsättning för att hela pastoratets grundläggande uppgift skall vara möjlig.

Stiftets kyrkobokföringsinspektör Nils-Eriks Nilsson har kontrollerat er kyrkobokföring och han skriver i sitt protokoll att han inte har något att anmärka på och att kyrkobokföringen sköts med noggrannhet, omsorg och intresse.

Jag har redan nämnt att jag är imponerad av all verksamhet som, utifrån era begränsade resurser mäktar med. Pastoratet har engagerade, duktiga och kunniga musiker, diakoner, präster, barn- och ungdomsledare samt ideella som ni både skall vara stolta över och rädda om.

Jag har förstått att er nya kyrkoherde tycker detsamma som jag om er i personalen och allt arbete som utförs av både anställda och ideella. Jag är också tacksam över att hon tydligt markerar att hon vet vad det betyder att vara rädd om sina medarbetare. Jag hoppas att ni alla, vare sig ni är anställda, förtroendevalda eller ideella, ger henne det stöd och den lojalitet hon behöver när hon försöker ta sig an ett av de viktigaste ansvarsområden en kyrkoherde har i sitt uppdrag nämligen att vara rädd om de personella- och ekonomiska resurserna.

Nu vill jag särskilt vända mig till er förtroendevalda och tacka för ert engagemang. Jag tycker att jag har mött stor klokhet och kompetens i mina samtal med er. Ni verkar ha förstått den viktiga skillnaden mellan församlingsrådets och kyrkorådets uppdrag och jag hör att ni också arbetar med att försöka hålla isär styrnings- och ledningsfunktionerna i er relation till kyrkoherden. Jag vill också tacka er för att ni vågar tala om de stora utmaningar som finns i ert pastorat och som framtiden har i sitt sköte. Med den kompetens och klarsynthet som ni besitter tror jag att ni själva kan finna goda lösningar för pastoratets framtida organisation utan att stiftet behöver ta initiativ till detta.

Enligt vår kyrkas ordning är det ju stiftet som äger rätten till pastorats- och församlingsindelningarna, men min erfarenhet är att det alltid blir mycket bättre lösningar om pastorat och församlingar själva tar initiativ till att se över sina möjligheter genom samverkan med andra. Inför de utmaningar som vår kyrka står för i dag, med vikande medlemssiffror, som beror både på en åldrande befolkning, hög utflyttning och en sjunkande dopfrekvens som troligtvis, tillsammans med andra förändringar i kyrka och samhälle kommer att medföra cirka 20-30 procent lägre inkomster inom 10-15 år så är det viktigt att alla medarbetare i varje pastorat vågar vända blicken från backspegeln till vindrutan. Vi måste, innan det är för sent inse att detta att vara kyrka inte endast handlar om ett ansvar för den egna socknen som vi minns den bakåt i tiden. Nej, vi måste alla, som varje god bilförare, blicka framåt och vidga perspektiven åt alla håll för att kunna ta oss vidare framåt.

Om vår kyrka skall överleva måste vi alla inse att vi är en del i ett större sammanhang. I detta vidare perspektiv har alla kyrkans medarbetare ett gemensamt ansvar för att den grundläggande uppgiften även fortsättningsvis skall kunna utföras, inte bara i vår egen, utan i alla stiftets och landets församlingar. Vi är nämligen inte

kallade till att tillhöra en viss församling utan till att tillhöra Svenska kyrkan och i ett vidare perspektiv Kyrkan (med stort K) som inte är en byggnad, en ekonomisk enhet eller en juridisk person, utan Guds världsvida familj, där vi alla har en uppgift i Guds världsvida mission. Ty *"Varken den som planterar eller den som vattnar etyder något, bara Gud, han som ger växten... Vi är ju Guds medhjälpare och ni är Guds åker, Guds bygge"* som Paulus uttrycker det i 1 Kor 3:7-9.

Så vill jag slutligen tacka för alla goda möten och samtal, all god mat och allt gott bemötande.

Tack också till Mia Ödmark och Britt-Inger Bengtsson från stiftskansliet som fört anteckningar under visitationsveckan. Dessa anteckningar kommer att sammanställas tillsammans med mitt tal och det faktaunderlag som vi samlat från pastoratet i vårt förarbete till visitationen samt en lista för sådant som vi sett behöver åtgärdas, till ett protokoll som lämnas till domkapitlet, stiftsstyrelsen och stiftskansliet och naturligtvis till kyrkorådet som ju är den ansvarige förvaltaren och arbetsgivaren för ert pastorat. Sedan kommer vi från stiftskansliet att bistå med råd, stöd och hjälp för att ni skall kunna åtgärda det som behövs innan nästa visitation, som om vår planering håller, sker om cirka sex år och som då, på mitt uppdrag, kommer att genomföras av prostén.

Jag ber om Guds rika välsignelser över allt gott arbete och alla goda medarbetare i Anundsjö och Skorpeds församlingar. Våga vila i och hämta kraft i tron på att det är Gud som ger växten.

Eva Nordung Byström
biskop i Härnösands stift